

ECONOMIE

FACULTATEA DE ECONOMIE CĂTRE 75 ANI AI UASM

P. TOMIȚA,

decan al Facultății de Economie

În ajunul jubileului de 75 ani ai UASM colectivul Facultății de Economie își evaluează succesele obținute pe parcursul celor peste patru decenii de activitate.

Dezvoltarea agriculturii în perioada anilor 1933-1953, ca și a învățământului agronomic superior a avut loc în condiții destul de complicate. Pe măsură ce se dezvolta Institutul Agricol, în această perioadă tot mai des se auzeau voci în favoarea pregătirii specialiștilor în domeniul economiei agrare.

Despre necesitatea deschiderii unor specialități în domeniul economiei agrare se discuta, în organele superioare de conducere ale RSSM, încă la mijlocul anilor cincizeci ai secolului trecut. Există unele documente care confirmă, că în anul 1954 se preconiza, ca în cadrul Institutului Agricol „M. V. Frunze” din Chișinău să fie deschise unele specialități în domeniul economiei agrare. Însă abia în 1961 pe lângă Facultatea de Agronomie a Institutului Agricol „M. V. Frunze” din Chișinău a fost deschisă secția „Economie și organizarea agriculturii” cu un număr de 50 de studenți. La 18.09.1964 prin ordinul nr. 1030 al Ministerului Învățământului al RSSM de la Universitatea de Stat din Chișinău au fost transferați la Institutul Agricol 70 studenți ai anului II-IV ai secției „Evidența contabilă în agricultură”.

Aceste momente au servit ca bază, ca prin ordinul nr. 116 al Ministerului Învățământului al RSSM la 1.09.1965 să fie deschisă Facultatea de Economie.

Ca și orice organizație Facultatea de Economie pe parcursul dezvoltării sale a trecut prin perioade dificile în plan organizatoric, didactic și științific. Însă de fiecare dată a reușit cu succes să facă față tuturor încercărilor.

La diferite etape de dezvoltare, în dependență de situațiile politice, economice și sociale, Facultatea a suferit diferite modificări în structura organizatorică și de conducere. Au fost deschise catedre de profil și de specialitate, unele catedre de profil general, ce activau la nivel de universitate, au fost transferate în cadrul Facultății de Economie, altele au fost comasate, ori și-au schimbat denumirea.

Actualmente în cadrul facultății activează cca 100 de cadre didactice, inclusiv 4 doctori habilitați, profesori universitari, 39 doctori în științe, conferențieri și lectori superiori universitari. Organigrama facultății include 8 catedre: Management, Marketing și Achiziții, Economie și Relații Economice Internaționale, Informatică, Finanțe și Bănci, Turism, Științe Socio-umane, Limbi Moderne.

La cele 7 specialități: Business și administrare, Marketing și logistică, Economie generală, Economie mondială și relații economice internaționale, Finanțe și bănci, Turism, Achiziții își fac studiile peste 1900 de studenți la învățământ de zi și cu frecvență redusă.

Odată cu aderarea Republicii Moldova la Procesul Bologna, ca și în întreaga Universitate, corpul profesoral didactic a reușit în termene restrânse să elaboreze planuri noi de învățământ bazate pe două cicluri de studii: ciclul I – studii superioare de licență (3 ani de studii, 180 credite ECTS) și ciclul II – studii de masterat (2 ani de studii, 120 credite ECTS).

În anul universitar 2007-2008 au absolvit facultatea în conformitate cu Procesul Bologna 196 de studenți (prima promoție la ciclul I – studii superioare de licență), inclusiv, specialitatea „Economie generală” – 40 absolvenți, „Business și administrare” – 25, „Marketing și logistică” – 18, „Economie mondială și relații economice internaționale” – 18, „Finanțe și bănci” – 75, „Achiziții” – 7, „Turism” – 13.

La studiile de masterat, pentru anul universitar 2008-2009 au fost aprobate șapte specializări: Economie și management în sectorul agroalimentar (masterat de cercetare), Marketing agroalimentar, Finanțe și control în sectorul agroalimentar, Turism rural, Economie și politici de dezvoltare rurală, Cooperare agricolă și integrare economică europeană, Administrarea afacerilor în sectorul agroalimentar (masterat profesional).

Un aport deosebit în dezvoltarea facultății și a științei în domeniul economiei agrare au adus, de-a lungul anilor, decanii D. Pușko (1965-1984), S. Certan (1984-1986), Nadejda Grec (1986-1990), P.

Țurcanu (1990-1995). Din 1986 în cadrul facultății activează Consiliul Științific Specializat pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în economie. În cadrul Consiliului Științific peste 50 de tineri din cadrul facultății, cât și din afara Universității au susținut teze de doctori în economie, iar cadrele didactice cu experiență didactico-științifică bogată au susținut și teze de doctor habilitat în economie (Vl. Mogoreanu, S. Certan, Nadejda Grec, P. Țurcanu, Maria Bucur, S. Doga, P. Pîslaru, P. Movileanu, I. Bîzgu, L. Babii, A. Stratan ș.a.)

În cadrul facultății au activat savanți și cadre didactice cu renume, așa ca: Ivan Șevciuk, Leonid Zalevski, Ivan Pilenko, Mecoslav Peleah, Petru Macarenko, Mihail Osmătescu, Anatol Parahniuk, Nadejda Bogoslavski, Ivan Cernioglo, Ivan Cerven, Emma Cerven, Ghenadi Babkov, Mihail Caraman, Nina Constantinov, Nadejda Grec, Vladimir Mogoreanu, Petru Krotenko, Semion Certan, Ivan Piscunenko, Maria Bucur, Vasile Bucur, Boris Muntean, Andrei Malai, Gheorghii Dainicenko, Olga Ovcinikov, Alexandru Borodac, Nicolae Morei, Radu Frunze, Constantin Havronin, Mihail Skițenko, Valeria Cufudachi, Dumitru Todoroi, Alexandru Muravschi, Deonisie Lica, Anatolie Mațarin, Nicolae Objelean, Semion Drevov, Ecaterina Grec, Mavra Marcenko, Eleonora Lavrik, Mina Samson, Antonina Belous, Ludmila Zaderei, Alexandru Subotin, Nicolae Frolov, Pavel Pîslaru, Ivan Krotenko, Elena Chișlari, Ludmila Verșinina, Valeriu Doga, Nicoale Golovcenko, Iosif Legasi, Valentin Mavrodi, Nicolae Șarov (Erou al URSS), Victor Stahii, Profirii Țurcanu, acad. Dumitru Ursu, Lidia Dergaciov, Grigore Vasilescu, Ludmila Roșca, Matvei Chiticari, Stepan Olaru, Anatolie Pșenicenko, Anatolii Kvelerov, Irina Fadeev, Elena Cheibaș, Nicolae Suceveanu, Ion Rusnac, Anatolie Fadeev, Valentin Cijacovski, Petru Roșca, Maria Junghietu, Nadejda Rahubo, Raisa Volcinski și mulți, mulți alții, precum și cei care continuă astăzi tradițiile acestora, lărgind aureola numelui facultății și a universității.

Colectivul Facultății de Economie rămîne recunoscător tuturor cadrelor didactice de la alte facultăți ale UASM care au contribuit la pregătirea celor peste 8700 de economiști. Totodată ne mîndrim cu foștii noștri studenți, care astăzi activează cu succes în diferite ramuri ale economiei naționale sau dețin diferite funcții de stat.

Ași menționa cîteva nume: actualul prim-viceprim-ministru, ministrul al Economiei și Comerțului Igor Dodon, viceministrul Culturii și Turismului Eugeniu Pisov, șeful Departamentului Vamal al RM Viorel Melnic, vicepreședintele BC „Moldova Agroindbank” SA Sergiu Cebotari, directorul SA „Barza Albă”, mun. Bălți Leonid Babii, directorul SRL „Pohoarnele”, r-nul Șoldănești Gheorghe Strelciuc și mulți alții, precum și numeroși absolvenți ce ocupă funcții principale economice în unitățile agricole și în alte tipuri de întreprinderi.

Reformele economice ce au loc în țară impun necesitatea dezvoltării științei în domeniul economiei agrare. Colaboratorii facultății paralel cu procesul didactic și-au concentrat atenția asupra cercetărilor științifice ce țin de elaborarea mecanismului economic în întreprinderile agricole colective (colhozuri), de stat (sovhozuri), în asociațiile științifice și de producție.

La diferite etape de dezvoltare a complexului agroindustrial savanții facultății s-au preocupat de cercetarea problemelor eficienței utilizării potențialului de producție în agricultură, reformei agrare și perfecționării infrastructurii complexului agroindustrial, remunerării muncii, perfecționării metodelor de organizare a producerii în fitotehnie și zootehnie, elaborării sistemului informativ și bazei de date economice, elaborării locului automatizat al specialistului, autogestunii interne, marketingului agrar și eficiența lui economică, privatizării și formării noilor tipuri de întreprinderi, dezvoltării comparative a satului în perioada de tranziție la economia de piață, formării noilor structuri de conducere și elaborării mecanismului managerial, optimizării dimensiunilor de gospodării țărănești (de fermieri) și asociații de gospodării țărănești, altor tipuri de întreprinderi agricole, elaborării și argumentării economice a direcțiilor principale de sporire a eficienței complexului agroindustrial, proiectării și elaborării sistemelor automatizate de prelucrare a informației economice, perfecționării sistemului de evidență contabilă în complexul agroindustrial și altor probleme ce țin de activitatea economică și financiară a unităților agricole.

Cadrele didactice ale facultății participă în diferite proiecte de cercetare științifică. Astfel, sub conducerea conf. univ. D. Cimpoieș în 2008 a fost obținut, prin concurs, proiectul de cercetare științifică „Elaborarea mecanismelor economice a consolidării terenurilor agricole” din cadrul Programului de Stat „Elaborarea mecanismelor și metodelor de stimulare a creșterii economice, de reducere a sărăciei și de îmbunătățire a vieții” în contextul SCERS, programului Național „Satul Moldovenesc” și planului de acțiuni „Republica Moldova–Uniunea Europeană”, valoarea proiectului fiind de 360 mii lei.

Sub conducerea conf. univ. Al. Stratan, în 2008 a fost câștigat proiectul independent pentru tinerii savanți „Argumentarea economică a activităților de producere în sectorul agrar al Republicii Moldova”, finanțat de AȘM în valoare de cca 200 mii lei. În ambele proiecte sunt implicați peste 10 cadre didactice ale facultății.

La etapa actuală de dezvoltare a societății și a UASM este nevoie de o dezvoltare coerentă, atât a învățămîntului economic agrar, cât și a cercetărilor științifice în complexul agroindustrial.

În noile condiții apare necesitatea de trecere de la predare la studiere (însușire), ceea ce sugerează următoarele idei: izbutirea de a învăța individual, profesorului revenindu-i rolul de pregătitor al studentului. Vocea studenților trebuie să fie auzită de peste tot în procesul de studii.

Perfecționarea învățămîntului economic agrar universitar este imposibilă fără dezvoltarea procesuală de cercetare, care duce la o dezvoltare sistematică a cunoștințelor noi și la creșterea eficacității învățămîntului economic agrar. O coeziune puternică între predare și cercetare oferă șanse pentru încadrarea tinerilor cercetători în procesul de predare și contribuie la rezolvarea problemelor economice în domeniul complexului agroindustrial.

Studentii economiști trebuie să se pregătească pentru o piață în permanență creștere și diversificatoare, de la încadrarea în mari unități agricole și de prelucrare a producției agricole, la mici întreprinderi, de la lucrul din sectorul public în cel privat, și nu trebuie să uite de întreprinderile individuale.

E nevoie, în mod special, de promovarea unor relații mai constructive a Facultății de Economie cu lumea întreprinderilor medii și mici, deoarece acest sector angajează cel mai mare număr de absolvenți.

Facultatea de Economie a UASM trebuie să intensifice lucrul de furnizare a informației sistematice în școli, întreprinderi agricole și agroalimentare pentru a dirija alegerea studenților, să furnizeze locuri pentru cursuri de diferite niveluri, să ofere o practică în cadrul cercetării în mediul lumii muncitoare, precum și servicii de dirijare a carierii la orice moment.

Suntem convinși, că corpul profesoral didactic al facultății este pregătit să răspundă pozitiv și eficient la cerințele economiei de piață. Colectivul facultății vine în întâmpinarea jubileului de 75 ani ai UASM cu succese remarcabile și încrederea în noi performanțe în pregătirea cadrelor pentru economia țării.